№ 237

ხუთშაბათი, 5 ნოემბერი, 1898 წ.

ბაზეთი ღირს:

თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12 . . .	10 —	6 . . .	6 —
11 . . .	9 50	5 . . .	5 50
10 . . .	8 75	4 . . .	4 75
9 . . .	8 —	3 . . .	3 50
8 . . .	7 25	2 . . .	2 75
7 . . .	6 50	1 . . .	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

1877—1898

ივერია

№ 237

ხუთშაბათი, 5 ნოემბერი, 1898 წ.

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
გაზეთის დასაბარებლად
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიმართონ რედაქციას და წერა-კითხ.
გამავრც. საზოგადოების კანცელარიას
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზედ
16 კაპ., მეოთხეზედ—8 კაპ.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

ქართული თეატრი
სეზონის დაწყება
ხუთშაბათს, 5 ნოემბერს,
ქართულ დრამატიულ საზოგადოების არტისტებისაგან
წარმოდგენილი იქმნება
I
— პირველად ახალი პიესა —
ქკუისა მჭირს
კომ. 1 მოქმ. თხზ. ა. ცაგარლისა
II
კრეჩინსკის ქორწინება
კომედ. 3 მოქმედ.
მონაწილეობას მიიღებენ: ქქ. ჩერქეზიშვილისა, კარგარეთელი, კუნდელი; ბბ. აბაშიძე, მესხი, სვიმონიძე, შათირიშვილი, თამაზიშვილი და სხ.
ადგილების ფასი ჩვეულებრივია. დასაწყისი სწორედ 8 საათზედ,
რეჟისორი ვ. აბაშიძე და კ. მესხი.

ქართველ-ქალთა
ამხანაგობის
სახელოსნო-სამკერვალო
(ბარონის ქუჩაზედ, თამამშოვის სახლებში № 12)
მსურველთ შეუძლიანთ განაცხადონ სურვილი იმისი, რომ პატარა ქალები მიაბარონ სასწავლებლად.
აქვე იღებენ შესაკერად ყოველგვარს ქალის ტანთ-საცმელს.
(5—უ.—2)

პირველი კერძო სამკურნალო
ექიმის ნავასარდიანისა
)კუკიაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)
ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დილაობით:
ბ. ა. ნავასარდიანი, 11—12 საათ. ადოსტაქარო, ვენერიული (სიფილისი) და საშარდეს ავადმყოფობანი.
ვ. მ ჩიქოვანი, 9—10 საათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.
ჩ. ი. ბაბანასიანცი.—დილის 11—12 ს. ქალთა სენით ავადმყოფებს.
ი. თ. პროტასევიჩი—12—1 საათ. ყურის, ყელის, ცხვირის და გულის ავადმყოფ.
ა. ბ. კარაპეტიანცი. 1—$1^1/_2$ საათ. შინაგანი და ბავშვებისა.
ა. გ. გურკო. $1^1/_4$—$2^1/_4$ ს. შინაგანი და საშარდეს ავადმყოფობის.
საღამოობით:
გ. მ. მახვილაძე.—6—7 საათ. შინაგანი და ბავშვების ავადმყოფ.
ა. ნ. შპაკოვსკი—6—7 საათ. ნერვების (ელექტროტერაპია), ვენერიული და კანის სნეულებ.
ბ. ა. ნავასარდიანი—$6^1/_2$—7 საათ.
ტ. ი. რუდენკო—სამკურნალოში გამოიკვლევს ქიმიურად, მიკროსკოპიულად და ბაქტერიოლოგიურად შარდს, ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ.
რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური; ღარიბთათვის უფასოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.
დირექტორი სამკურნალოსი დოქტორი მედიცინისა ნავასარდიანი.
Первая частная лѣчебница *Д-ра Навасардіана*.
Тифлисъ, противъ памятн. Воронцову.
(წ)

კბილის ექიმი
ა. გ. სოლოლაშვილი
მიიღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე დილის 9-დგან 2-მდე და ნაშუადღევის 5-დგან 7-მდე.
მიხეილის ქუჩა № 32. (10—უ.—10)

ექიმი
კ. ი. გძელიშვილი
მიიღებს
ყელისა, ცხვირისა და ყურით ავადმყოფებს.
დილ. 9—11 ს., საღამოზე 5—7 ს.
მიხეილის ქუჩა, ნემეცების ეკკლესიის პირდაპირ. Михайловская, противъ кирки.
(—6.—18)

ახალი ამბავი

*** კავკასიის მთავარ-მართებელმა გენერალ-ადიუტანტმა თავ. გ. ს. გოლიცინმა შესწირა 100 მანეთი ტფილისის ვაჟთა მესამე გიმნაზიის შეუძლებელ მოსწავლეთა სასარგებლოდ.

*** გუშინ, 4 ნოემბერს, ტფილისის გუბერნატორმა მისწერა ქალაქის გამგეობას, რომ კავკასიის მთავარ-მართებელმა თავადმა გ. ს. გოლიცინმა დაათვალიერა ტფილისის ქუჩები და მოედნები და დარწმუნდა, რომ ქუჩები და მოედნები ძლიერ უსუფთაო არისო, განსაკუთრებით ერევნის მოედანი, პუშკინის ქუჩა, იარმუკა და შუა ბაზარი. კავკასიის მთავარ-მართებელმა ბრძანა, რომ ქუჩებისა და მოედნების უსუფთაობაში ბრალი ედებათ ქალაქის თვითმმართველობასა და პოლიციას, რომელნიც მოვალენი არიან თვალ-ყური ადევნონ ქუჩების სისუფთავესაო. ბ-ნმა გუბერნატორმა მისწერა ქალაქის მოურავს, დაუყოვნებლივ დაასუფთავეთ ტფილისის ქუჩები და მოედნები და გამოეცით განკარგულება, რომ სახლის პატრონებმა დაუყოვნებლივ შეასრულონ ხოლმე სასანიტარო მზრუნველობის ყოველგვარი კანონიერი მოთხოვნილება.

გუშინვე, 4 ნოემბერს, ქალაქის მოურავმა დაუგზავნა სასანიტარო მზრუნველებს მიწერილობა იმის შესახებ, რომ გუბერნატორის ბრძანება დაუყოვნებლივ იქმნეს აღსრულებულიო.

*** ტფილისის ქალაქის გამგეობამ უკანასკნელს კრებაზედ დაადგინა: 1, გადასდოს 200 მანეთი 2 ფერშლის მოსაწვევად ორის თვით ყვავილის ასაცრელად ქალაქის მცხოვრებელთათვის. 2, გამართოს ცეცხლის მქრობელ რაზმის სადგომში ტელეფონი. ამავე კრებაზედ გამგეობამ განიხილა გუბერნატორის წინადადება იმის შესახებ, რომ გადიდებულ იქმნას ის თანხა, რომელსაც ქალაქი ყოველ წლივ უსინათლოთა სამზრუნველოს აძლევს. აქამდის ქალაქი 300 მანეთს იხდიდა, ეხლა-კი გამგეობამ დაადგინა ყოველ წლივ 1000 მანეთი გადასდოს.

*** 3 ნოემბერს ტფილისის გუბერნატორმა დაავალა ქალაქის მოურავს ევანგულოვს შეიტანოს საბჭოში წინადადება ქალაქის გამგეობის ორის ახალის წევრის არჩევის შესახებ, ბ-ნ ივანენკოსა და ვერმიშევის

ფელეტონი

სიყვარულის ვაზი

ქისტური გარდმოცემა
(ივანე ცისკარაშვილისა)
თარგმნილი რუსულიდგან
(შემდეგი *)

II

ერთხელ ამ ფიქრებში გართულს ომარ-ალის მახლობელის კლდიდგან ქვების შხრიალი მოესმა. გაიხედა იმ მხარეს და დაინახა ჯიხვების დიდი ჯოგი, რომელიც მირს, ხევში ეშვებოდა. კარგა ხანი შეჰყურებდა ომარ-ალი, როგორ მოდიოდნენ წინ დედალი ჯიხვები ნოყიერ ბალახის ქამით; მათ უკან მათი პატარა ცქვიტი ნუკრები, პატარა, ალმასივით წვეტიანის რქებით, დახტოდნენ და ეთამაშებოდნენ დილის მზის სხივებს, ხან დაედევნებოდნენ ერთი-ერთმანეთს, ხან ფეხის ჩლიქებზედ დგებოდნენ, ტრიალდებოდნენ ერთს ალაგას და აბარტყუნებდენ ცქვიტ ყურებს... იმათ მოსდევდათ მედიდური მამალი ჯიხვები, ხან კამეჩსავით დინჯნი და მძიმენი და ხან ჯეირანსავით მკვირცხლნი. თავს უმშვენებდათ უშველებელი უკან დაშვებული რქები, მაგრამ იმათი სიმძიმე სრულიადაც არ უშლიდა კავკასიონის კლდის შვილებს კლდე-ღრეებზედ თავისუფლად სიარულს, სისწრაფით გადახტ-გადმოხტომას.

ამ დროს ომარ-ალი ჯიხვების გაცხარებულმა ჭიდაობამ მიიზიდა. ორნი მეტოქენი დადგებოდნენ ერთი-ერთმანეთის პირდაპირ, ჯერ ნელ-ნელა განშორდებოდნენ კარგა მანძილზედ და მერე-კი ისეთის სისწრაფით და ღონივრად ეხლებოდნენ რქებით ერთმანეთს, რომ უნებლივ რამდენსამე ნაბიჯზედ ისევ უკან ვარდებოდნენ. კლდის ნაპირზედ რომ ყოფილიყვნენ, უეჭველია, მოჭიდავენი დაიღუპებოდნენ თვალ-ჩაუწვდენელ უფსკრულში, რაც ბევრჯერ ხდება ხოლმე მთებში.

ქისტის ყურადღება მიიქცია უფრო ორმა ჯიხვმა, რომელთა შორის ერთი ბევრად უფრო ღონიერი სჩაგრავდა მეორეს, სუსტს, რომელსაც უფრო და უფრო ელეოდა ძალა. სიბრალული აღენთო გულში. წამოდგა, დაუმიზნა გალაღებულ ჯიხვს თოფი და თავისთვის წაილაპარაკა: ვესვრი გაზელოს სახელობაზედ და თუ მოვარტყი, გაზელო ჩემი იქნება... გავარდა კიდეც თოფი. დაუნდობელ ტყვიით განგმირული უზარმაზარი ჯიხვი ჩამოჰგორდა და დაეცა შიშისაგან დამფრთხალ ომარ-ალის ცხვარს შუა. მივიდა მაშინვე მწყემსი და ჯიხვის გატყავებას შეუდგა. ომარ-ალი-კი ჩამოჯდა იქვე მწვანეზედ და დაიწყო ყურება იმ სოფლისაკენ, სადაც იმალებოდა, როგორც ძვირფასი მარგალიტის თვალი, მისი სატრფო.

— სო ვალარ სენ გაზელო ჰაჰანე ცო ჰაჭნოჰ (მოვკდე, თუ ჩემი გაზელო არ იყურებოდეს აქეთ.)

გაზელო-კი იჯდა ამ დროს სახლის კარებთან, საკერავი მუხლებზედ დაეწყო და ცრემლით იბანდა პირს. დედა მივიდა და უთხრა:

— ღმერთმა ჰქმნას, ეგ შენი ცრემლები შენ და შენი საქმროს მომავალ უბედურებას არა ჰნიშნავდეს, ჩემო ძვირფასო გაზელო. ყოველთვის როდესაც ვიფიქრებ რასმეს შენის გათხოვების შესახებ და მინდა დაგელაპარაკო, სულ დაღონებული, ან მტირალი დამხვდები ხოლმე, როგორც ეხლა. განა მე თითონ არა ვცდილობ, ჩემო კარგო, მოგიგო გული, შევასრულო ყოველი შენი სურვილი, თავს შემოგევლო? შენ-კი, მგონი, უკმაყოფილო ხარ ჩემი და სულ რაღასაც ჰდარდობ.

— აზ მა ალოლ, სე ეწინო ნან (მაგას ნუ ამბობ, ჩემო საყვარელო დედავ); უთხრა ღმობიერად შვილმა; მე შენგან არასოდეს არაფერი დამიმალია და ეხლაც გეტყვი: იმასა ვდარდობ, რომ აი იმ მთაზედ ვიღაცა მონადირემ, ვგონებ, ტყვიით განგმირა საბრალო შავ-თვალა ჯიხვი!..

— კარგი, კარგი, სე იოჰ (ჩემო ქალო), ნუ ჰდარდობ, ეხლავე გაგამხიარულებ: ოდესღაც შენ თითონ მეუბნებოდი ვიღაცა ახალ-გაზრდა ცამეტინელ ომარ-ალის შესახებ... ეხლა იმას გამოუგზავნია ჩემთან თავისი ნათესავი ქალი შენ სათხოვნელად. მოიფიქრე, ჩემო გვრიტო: ბევრ ღირსეულ საქმროსთვის უარი მითქვამს, რადგან შენ არა ნდომულობდი. ნუ კი დაგავიწყდება, რომ ამას წინად ბძანება გამოუცია იმამს (შამილს), რომ თუ თექვსმეტ წელს გარდასული ქალი ერთის კვირის განმავლობაში არ გათხოვდება, ორმოში ჩავაგდებინებ და შემდეგ იმას მივცემ, ვისაც ჰსურს მისი შერთვაო. ერთი კვირა გავიდა კიდეც... ომარ-ალი-კი აქვე ახლო არის და ელის ჩემს პასუხს...

ამ მოულოდნელ სიხარულისა გამო გაზელო მზად იყო მიჰვარდნოდა და მხურვალედ დაეკოცნა დედა.

— აი თითონ ომარ-ალიც მოდის, ვგონებ,—დაუმატა დედამ, რომელიც იმათ სოფლისაკენ მომავალს გზას მისცქეროდა: დახე, ორი მხედარი მოდის ჩვენის სახლისაკენ.

— მაგათში ომარ-ალი არ ურევია, უპასუხა ქალმა, შეჰხედა თუ არა მომავალთ: ეგენი ჩვენსას არა ყოფილან. ოჰ, რა მრისხანე სახე აქვთ!..

— ოჰ, ეგენი თურახები (შამილის გზირები) არიან, სთქვა ფერმიხდილმა დედამ.

— თურახები?!. იმა!..—შეჰკივლა შეშინებულმა ქალმა და შევარდა შინ.

მაგრამ თურახებმა უკვე მოჰკრეს თვალი მშვენიერს გაზელოს.

— ის ხომ არ არის?—ჰკითხა ჩუმად ერთმა მეორეს,—საკვირვლად ლამაზია!

— ის არისო—უპასუხა მეორემ: მე მინახამს წინად, მაგრამ ეხლა ძლივს ვიცანი, ისე დამშვენებულა.

— მშვენიერებაა, მშვენიერება,—წამოიძახეს ორივემ.

— მარშოლ და ვა თხე ნან! (მშვიდობა შენ, ჩვენო დედავ)! მიესალმნენ ორივენი გაზელოს დედას და ჩამოხტნენ ცხენებიდგან.

— დუხ ვახალ! (იცოცხლეთ ბევრ ხანს!) რისთვის მოსულხართ ჩვენს სოფელში? ნება მიბოძეთ გკითხოთ.

— ვერავინ აიცდენს სასჯელს, ვინც დაარღვია წმიდა უფლება იმამისა,—მიუგეს ამაყად თურახებმა: ერთი კვირა ვადა იყო მიცემული, რომ ყველა თექვსმეტის წლის ქალი უნდა გათხოვილიყო. ყველამ აასრულა ბრძანება და მხოლოდ შენი ქალი-კი, რომელიც უკვე მეშვიდმეტეშია, გურჯისტანის მონოზნების მიბაძვით, არა ჰფიქრობს გათხოვებას.

*) იხ. „ივერია“, № 236

ნაცვლად, რომელნიც, როგორც ვუწყით, დათხოვნილ იქმნენ თანამდებობიდგან.

⁂ საქართველოს საექსარხოსო სამრევლო-საეკკლესიო სკოლების ზედამხედველთა და საქართველოს ეპარქიის ბლაღოჩინთა კრება დანიშნულია 11 დეკემბერს.

⁂ ქალაქის თვით-მმართველობის საქმეთა რევიზია, რომელიც მინდობილი აქვს განსაკუთრებულ კომისიას ტფილისის ვიცე-გუბერნატორის სტეფანოვიჩის თავმჯდომარეობით, რუსულის გაზეთების სიტყვით, დასრულდება მომავალის თვის პირველ რიცხვებში.

⁂ ხმ. ა. ს. ბაბოვმა წინადადება შეიტანა საბჭოში წყლის მეორე მილის გამოყვანის შესახებ.

⁂ გუშინ, 4 ნოემბერს, ქალაქის თვით-მართველობის კასსირმა თანამდებობას თავი გაანება. იმის ადგილას გამწესებულ იქმნა ქალაქის გამგეობის ბუჰალტერის თანაშემწე არამიანცი.

⁂ 3 ნოემბერს ტფილისის ოლქის სასამართლომ მოისმინა თხოვნა თავ. შიხი ტუსიშვილის, თავ. ვლადიმირ ბარათაშვილის და ალექსანდრე ტერ-შმოვანოვისა, რომელთაც დავით გაბაშვილის მოკვლა ჰბრალდებათ. ბრალდებულნი თხოულობდნენ—თავმდებობით გაგვანთავისუფლეთ საპატიმროდგანაო. სასამართლომ ეს თხოვნა არ შეიწყნარა.

⁂ გაზ. „ახ. მიმ.“-ის სიტყვით, უკვე შესდგა ტფილისის გუბერნიის ყველა მაზრაში სასანიტარო-საჰიგიენო კომისიები. ამ კომისიებმა უმთავრესი ყურადღება სოფლების დასუფთავება-დაწმენდის საქმეს უნდა მიაქციონ.

⁂ დაბა ცხინვალიდგან სწერენ „ტფ. ფ.“-ს: 26 ოქტომბერს ტბეთიდგან ცხინვალს მიდიოდა ფეხით დავით ალხაზოვი, რომელსაც მდიდარის სახელი ჰქონდა გავარდნილი. როდესაც ალხაზოვი ცხინვალს ორის ვერსის მანძილზედ მიუახლოვდა, ვიღაც უცნობი კაცი მიჰვარდა და ხანჯლით მუცელში დასჩრა. ალხაზოვმა იმდენი მოახერხა, რომ ხანჯალი გამოჰგლიჯა ბოროტ მომქმედს, რომელიც მაშინვე მიიმალა. შემდეგ დიდის წვალებით დაჭრილი შინ მივიდა და თან ხანჯალიც მიიტანა. დაჭრილმა ბოქაულს გამოუცხადა, რომ არ ვიცი ვინ დამჭრა, მაგრამ იმას-კი მოვკარი თვალი, რომ თეთრი ჩოხა ეცვაო. დაჭრილი მეორე დღესვე გარდაიცვალა. ამავე დღეს ბოქაული დუბონოსი სოფ. ტბეთში წავიდა და, გამოკითხვის შემდეგ, გაიგო, რომ 26 ოქტომბერს საღამოთი ცხინვალში ოსი ბეკოშვილი ყოფილა. ბეკოშვილის სახლის გაჩხრეკის დროს იპოვნეს იქ ხანჯლის ქარქაში, რომელიც ალხაზოვის მიერ მოტანილ ხანჯალს გამოადგა. ბეკოშვილი თუმცა უარზედ იდგა—ალხაზოვი მე არ მომიკლავსო, მაგრამ ის-კი განაცხადა, რომ მოკლულს ვიცნობდი; ის ცუდი კაცი იყო, რადგანაც ჩემი ფული ემართა და არ მაძლევდაო.

⁂ სოფ. ხუმლაგა, (კავკავის მაზრა). 16 ოქტომბერს აქ ქურდებმა ცხენები მოიპარეს. ქურდებს მდევარი გამოუდგა და მოპარული ცხენები დააყრევინა. ეს ამბავი ღამე მოხდა. როდესაც მდევართ თავიანთი ცხენები ერთმანეთს გადაბეს და იმ ცხენებს ჰერას შეუდგნენ, რომელნიც დააყრევინეს ქურდებს, ამ უკანასკნელთ ისარგებლეს სიბნელით და მდევარის თავ-მინებებულ, გადაბმულ ცხენებზედ შესხდნენ და თავიანთ გზას გაუდგნენ.

⁂ კავკავი. ამ ბოლოს დროს ქ. კავკავში სხვა-და სხვა გადამდები სენი მძვინვარებს. იგი სასწავლებლებშიაც-კი გავრცელდა. მაგალითებრ, სასულიერო სასწავლებელში ბევრი გახდა ავად ყბაყურათი, ხოლო დედათა საეპარქიო სასწავლებელში-ჩუტ-ყვავილით.

⁂ სოფ. ბათაყო, (კავკავის მაზრა). ამას წინად აქ მცხოვრებს ფიდაროვს ქიშტები შეეპარნენ ეზოში; საბრალო ფიდაროვმა ხმაურობაზედ გარეთ გამოიხედა, მაგრამ ამ დროს თოფი დასცეს და მოჰკლეს.

⁂ როგორც ქალაქის სასანიტარო-სამკურნალო ინსპექტორის ცნობებიდგან სჩანს, ოქტომბერში სხვა-და სხვა გადამდების სენით ავად გამხდარა: ყვავილით 86 კაცი, ქალი და ბავშვი; შავი სახადით—10, ქუნთრუშით—5, ხუნაგით—4, ქოთაოთი—1 და ყელჩირვებით—1.

⁂ გაზეთ „ტფ. ფურ.“-ს სწერენ სოფ. გერიანიდგან, რომ 28 ოქტომბერს გლეხმა კანო გოკაურმა მოჰკლა თავისავე სოფლელი სინო გოკაურიო. მოკლულს დარჩენია ცოლი და თერთმეტი შვილი. მკვლელობის მიზეზი შემდეგი ყოფილა: კანო გოკაურის შვილს იოსებს უცემია მოკლულის მმისწულისათვის. ამ უკანასკნელს შეუჩივლია ბიძისთვის, რის გამოც იოსებსა და სინო გოკაურებს დაპარაკი მოსვლიათ, შემდეგ ეს დაპარაკი ჩხუბად გადაქცეულა. ამ დროს გამოვარდნილა სახლიდგან იოსების მამა კანო გოკაური, დაუვლია მსხვილის კეტისთვის ხელი და დაუკრავს იგი სინოსთვის თავში. სინო იმავე საღამოთი გარდაცვლილა.

⁂ გაზ. „ტფ. ფურც.“-ს სწერენ ახალდაბიდგან, რომ 26 ოქტომბერს ვიღაც ბოროტ-გამზრახველთ ცეცხლი წაუკიდეს აქაურ გლეხის დიმიტრი ციციაშვილის საბძელს. ზარალი 1000 მანეთს აღემატებაო.

⁂ რედაქციამ მიიღო მე-X ნომერი საყმაწვილო ჟურნალ „ჯეჯილისა“. შინაარსი ამ ნომრისა: 1, ტყის სურათი, ლექსი—შ. მღვიმელისა; 2, ბედურეჲი (რუსულიდგან)—ან. წერეთლისა; 3, ვაშლის ქვეყანა—თარგ. ეკ. გაბაშვილისა; 4, აბრამის ლექსი—ხალხური; 5, დამტვრეული დედოფალა (თარგმანი)—შ. ფრონელისა; 6, საკვირველებანი ბუნებისა № 19—ლადო აღნიაშვილისა; 7, სამეცნიერო გასართობი № 19—ბორასი; 8, ძეძვი (ეგავი)—ალ. მირიანაშვილისა; 9, პალიკოს ვირი (ფრანგულიდგან)—ეკ. მ—სა; 10, წვრილმანი: ხალხური ანდაზები, გამოცანები, ანაგრამა, შარადა, რებუსები და სხვა.

წერილი ქუთაისიდგან

(ცოტა რამ ქუთაისის სათავად-აზნაურო სასწავლებლის შესახებ!.

უბედურს ვარსკვლავზეა დაბადებული ქუთაისის სათავად-აზნაურო სასწავლებელი. ვინ გინდა, რომ იმას წიხლს არ ესროდეს! თვრამეტის წლის განმავლობაში, რაც ეს სასწავლებელი დაარსებულა, ვგონებ, არა ყოფილა ისეთი ბედნიერი წელიწადი, რომ ქუთაისის საბანკო კრებაზედ არ აღძრულიყოს ლაპარაკი ამ სასწავლებლის ან დახურვის, ან გადაგვარების შესახებ. ხშირად ასეთი ლაპარაკი აღძრულა იმისთანა კაცისაგან, რომელსაც სასწავლებლის მდგომარეობა სრულიად არ გაუცვნია და არც სურვილი ჰქონია მისის გაცნობისა. ბევრს ეს სასწავლებელი თვალის ეკლად მიაჩნია და, როგორც საზოგადოებაში, ისე კერძო ლაპარაკში, არ შეიძლება კბილი არ გაჰკრას მას. ჩვენ სრულიადაც არა ვართ იმის წინააღმდეგი, რომ სასწავლებლის ნაკლულევანებაზე და საჭიროებაზე საზოგადოებაშიაც ილაპარაკონ და მწერლობაშიაც საქვეყნოდ გამოაცხადონ. პირიქით ეს გარემოება სასურველი და სანატრელი საქმეა. უეჭველია, ამისთანა ლაპარაკი და წერა გამოიწვევს საზოგადოებაში სასწავლებლისადმი ინტერესს და სურვილს მისის გაუმჯობესობისას. ჩვენი სურვილი მხოლოდ ის არის, რომ ამ ნაირს ლაპარაკს და წერას წინ უძღოდეს სიმართლე, მიუდგომლობა და არ გაერიოს ამ წმინდა საქმეში არავითარი პირადი ანგარიში რომელისამე კერძო კაცისა, ან წრისა, რაიცა, ცხადია, ზარალს მოუტანს სასწავლებელს.

ვფიქრობთ, ბ-ნს ი—ჩს მხედველობაში ალბათ სიკეთის მოტანა ჰქონდა, როცა სწერდა „Новое Обозрѣніе“-ს 5076 №-ში ამ სასწავლებლის შესახებ შენიშვნებს; მაგრამ უნდა მოვახსენოთ ბ-ნ ი—ჩს, რომ მისი შენიშვნები, ცოტა არ იყოს, სიმართლეზე შორს არის, ალბათ იგი მიენდო ქუთაისელ კორესპონდენტს, რომელმაც იგი შეცდომაში შეიყვანა, თორემ აბა რა დასაწერია ის, რაც ზემოხსენებულ №-ში დაუბეჭდია?

ბ-ნი ი—ჩი ამბობს, რომ სათავად-აზნაურო სასწავლებელი გადმოვიდა თ. ს. ნ. ლორთქიფანიძის სახლიდგან ჯაიანის სახლში იმიტომ, რომ ჯაიანი ქალაქის მოურავის ბ-ნ ლოლუას მომხრეა, ხოლო თ. ს. ლორთქიფანიძე, მოწინააღმდეგე. ამის წინააღმდეგ არაფერი ითქმოდაო, განაგრძობს ბ-ნი ი—ჩი, ჯაიანის სახლი რომ ლორთქიფანიძის სახლს სჯობდესო. ადგილობრივმა მზრუნველმა კომიტეტმა გააფრთხილა ბანკის ზედამხედველი კომიტეტი, რომ ჯაიანის სახლი სასწავლებლისთვის არ ვარგა და ნუ იქირავებთო, მაგრამ ზედამხედველი კომიტეტი გაჯიუტდა და მზრუნველ კომიტეტის წინადადება არ შეიწყნარაო. ამის გამო სასწავლებელს ბევრი ზიანი მიეცაო. აქვე ბ-ნს ი—ჩს ჩამოთვლილი აქვს მუხლები ამ ზიანისა.

ეს შეიტყო იმამმა და გვიბძანა, მოგვიყვანეთ აქ ის ურჩი ქალიო!..

— ქაშ ბიხკა შუნ, შუნ იმამე! (მიწა გაგისქდეთ თქვენ და თქვენს იმამს!) გაისმა საშინელი ხმა სახლიდგან.

— შენი ქალი ხომ არ არის, რომ გვწყევლის? ჰკითხეს თურახებმა:— როგორცა სჩანს, შენცა ჰფიქრობ შენის ქალის ქომაგობას! მაშ ნუ გაგვირისხდები და, ჩვენ თითონ მოვნახავთ და წავიყვანთ.

— უდანაშაულოს ნუ მეპყრობით ასე უსამართლოდაო,—ევედრებოდა ტირილით ქალის მოხუცი დედა: ჩემი ქალი დანიშნულია ომარ-ალიზედ, ხვალე გათხოვდება, ვადა-კი მხოლოდ დღეს გათავდა. ვაიმე, ვაი ჩემს თავს!.. დარწმუნებული ვარ, რომ არც იმამს და არც ნაიბებს არ მოუციათ თქვენთვის ეგ ბძანება! ოჰ, რა უბედური დედა ვარ... არც მოლა და არც სხვა ვინმეა ეხლა შინ... ჩემი შვილი, ჩემი გაზელო დაიღუპა ამ მტარვალების ხელში!.. სტიროდა უბედური დედა, როდესაც თურახები შევიდნენ სახლში გაზელოს გამოსაყვანად.

— აბა, იბრაგიმ,—ჩუმად უთხრა ერთმა თურახმა მეორეს; ნუ დაგავიწყდება შენი დაპირება—ლურჯა აჯილდა და რაც ქალს შეეხება ჩემი კისერი იყოს თავმდები. როდესაც წავიყვანთ ქალს, სთხოვე ცოლად გამოგყვეს, უთხარი, რომ ბეგი, ან უზდენი ხარ, რომ შენთან უფრო უკეთესად იცხოვრებს, ვიდრე მაჰმადის სამოთხეში!.. თუ დამყვა, თავისუფლებას მივანიჭებ. ეგენი, ხომ იცი, მთის ქალები არიან. ყველაფერი სჯერათ და შიშით უარს ვერ ამბობენ...

— მაგისთანა ანგელოზში, მახმუდ, უპასუხა აღტაცებით მეორემ, არა თუ ცხენს, სიცოცხლეს, სულს არ დაგიჭერ...

III

ბადრი მთვარე ჰბრწყინავდა მოწმენდილს მტრედის ფერს ცაზედ. მის გარს ჰბჟუტავდნენ ღამის დედოფლის თანამგზავრნი ვარსკვლავები, როგორც ანგელოზნი, რომელნიც დაჰყურებენ დედა-მიწას და ხალხს მისთვის გაუგებარს ენაზედ ესაუბრებიან. იქნება ყოვლად-შემძლებელის დარიგებასაც უკითხავდნენ, მაგრამ ბოროტებას ჯერ არ მოეშალა დედა-მიწაზედ მეფობა.

ომარ-ალის მწყემსი სურხაი იჯდა ცეცხლთან და სავახშმოდ ჯიხვის ხორცს ხარშავდა. იქვე ნაწილარზედ*) ეყარა მთის ნოყიერ ბალახით გამძღარი ცხვარი.

— ვახშამი უკვე მზად არის და არც ადრე-ღა უნდა იყოს, ჰბუტბუტებდა თავისთვის სურხაი: ომარ-ალიკი ჯერ არსადა სჩანს. იქნება თავი შესწირა თავისს სიგიჟეს, რომელსაც ამ ბოლო დროს ვამცნევ. ასე ეგონება ადამიანს, რომ თვით ილმიზი (ეშმაკი) ატარებს თავისს ზურგზედ! არ არჩევს არც დღეს, არც ღამეს, არც კლდესა და არც ღრეს.

— სე ვაშო (ჩემო ძმაო), არ იცი აქ ომარ-ალი სად არის?.. უცბად მოესმა სურხაის დედაკაცის ნაზი ხმა.

სურხაიმ მარდად მოიხედა და დაინახა თუ არა ახალგაზდა ქალი, განცვიფრებით უპასუხა:

— მე ომარ-ალის მწყემსი ვარ. თვითონ ომარ-ალიც ჩქარა მოვა; მოდი, სე იაშ (ჩემო დაო), ცეცხლთან.

— თუ ქისტი ხარ, გეწამება ჩვენი წმინდა ჩვეულებანი. შენ და დამიძახე და როგორც ძმას, გენდობი.

ცეცხლის სინათლეზედ რომ დააკვირდა სტუმარს, მწყემსი ისეთს განცვიფრებაში მოვიდა მისის წარმოუდგენელის სილამაზით, რომ მას სრულიად არ ესმოდა მისი ლაპარაკი ომარ-ალის შესახებ. მისმა გულმა უცბად სულ სხვა ნაირად დაიწყო ძგერა, სულ სხვა გრძნობები აეშალა, თითქოს მაღლა, ღრუბლებში, დაჰფრინავდა. პირველში ეგონა, რომ ღვთისაგან მოფრენილ ანგელოზს აჰყავდა იგი ცაში; მაგრამ ჩქარა გონს მოვიდა, რაკი დაინახა, რომ ქალი მომაკვდავსავით აფრქვევდა ცრემლს. აუდუღდა გულში მიწიერი გრძნობანი, რაკი თავის წინ მარტოდ-მარტო უპატრიანო, მტირალი ქალი დაიგულა!..

ომარ-ალის მწყემსი რომ შეხვდა, გაზელოს (ეს ქალი გაზელო იყო) ძალიან ესიამოვნა. იმედი მიეცა, რომ ჰნახავდა თავისს საყვარელს და სიხარულის ღიმილი მოუვიდა პირს. ამ წუთში გაზელო, მართლაც, ანგელოზს დაემსგავსა. მაგრამ რა-კი შენიშნა, რომ მწყემსი იმისს ლაპარაკს ყურადღებას არ აქცევდა და მხოლოდ უძრავად მისჩერებოდა თვალებში, შეეშინდა და უფრო უმატა ტირილს.

— დელლე, დელლე! (ღმერთო, ღმერთო?) წამოიძახა ქალმა; ერთხელ კიდევ შემყარე ომარ-ალის და მერე მომკალი.

— მშვენიერო, რადა სტირი? ლმობიერად მიუბრუნდა სურხაი: ომარ-ალის ნათესავ ქალებს ყველას ვიცნობ, მაგრამ შენ იმათთაგანი არა ხარ. ამ ბოლოს დროს ომარ-ალის სძინავს, თუ ჰღვიძავს, სულ ვიღაც გაზელო ადგა ენაზედ და ეს სახელი შენ ხომ არ გეკუთვნის?

— ეგ სახელი, ამოხვრით უპასუხა ქალმა, დიახ, მე მეკუთვნოდა, მაგრამ მამის სახლთან და დატოვებულ დედასთან ერთად დავკარგე იგი... ეხლა დავეძებ ომარ-ალის, მხოლოდ, იმას შეუძლიან მიშველოს, მაგრამ, ჩემდა საუბედუროდ, ის ეხლა აქ არ არის...

— ვხედავ, რომ დიდი უბედურობა გწვევია, მაგრამ განა მე ისეთივე კაცი არა ვარ, როგორც ომარ-ალი? იმ ვერაგმა თვითონ გაიძულა მოსულიყავ, ამისთანა ანგელოზი, დახმარების სათხოვნელად. მე თითონ გთხოვ, ნება მომეცი გიშველო, გემსახურები ყოველთვის და ყოველ დროს... იქნება შენ ომარ-ალის იმედი გაქვს, მაგრამ იცოდე: ომარ-ალი გატყუებს, ის ისეთი სულ მდაბალია, რომ თავის დღეში არ შეგირთავს ცოლად. ის უკვე დანიშნულია სხვაზედ ცამათაში. გულწრფელად მეცოდები და იმიტომ გეუბნები. მე-კი მიყვარხარ, მშვენიერო გაზელო, მიყვარხარ ისე, რომ, არამც თუ ომარ-ალის, არამედ მთელს ხმელეთზედ არავის არ ძალ-უძს ასე შეგიყვაროს. მიიღე ჩემი სიყვარული და ბედნიერნი ვიქნებით. ვფიცავ ალლაჰს, ვფიცავ ჩემის მშობლების ძვირფასს ფერფლს, რომ ჩემს შენდამი სიყვარულს ვერც-კი წარმოიდგენ. ომარ-ალი? სულ მდაბალი და ვერაგია... ის მარტო ჰფლანგავს იმას, რაც იმისს მამას შეუძენია. მე ისეთი არა ვარ! მე ჩემის ოფლით ვიძენ ქონებას და ისიც გვეყოფა მე და შენ. მიპასუხე, საყვარელო!.. თანახმა ხარ?.. ვხედავ, ვხედავ... ოჰ, რა ბედნიერი ვარ!..

ამ სიტყვებით წამოდგა სურხაი თავისის ალაგიდან, რომ მისულიყო და გულში ჩაეკრა მშვენიერი გაზელო.

(დასასრული იქნება)

*) ალაგი, სადაც ღამე ცხვარს აყენებენ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბ-ნ ჯაიანის მეგობრობით მოხდა, რომ სკოლა თ. ს. ნ. ლორთქიფანიძის სახლიდან ჯაიანის სახლში გადმოვიდა, თუ სხვა რაიმე მიზეზით, ამისი დაბეჯითებითი თქმა მივვინდვია ისეთის გულთმისნებისათვის, როგორიც ზემოხსენებული ქუთაისელი კორესპონდენტი ყოფილა. ხოლო რაც შეეხება მეორე საგანს, რომ ლორთქიფანიძის სახლი სჯობია ჯაიანისასაო, ეს კი სრულიად შემცდარ აზრად მიგვაჩნია და აი რის გამო: სათავად-აზნაურო სასწავლებელი წლევანდლამდის მოთავსებული იყო ორს შენობაში და არა მარტო თ. ს. ნ. ლორთქიფანიძის სახლში, როგორც ბ-ნი ი—ჩი სწერს. ერთი შენობა ეკუთვნის თ. ლორთქიფანიძეს, მეორე მისს დას კნ. ს. ნ. მიქელაძისას. ამ ორს შენობას ჰყოფს მესამე შენობა, რომელიც ეკუთვნის ამავე თ. ლორთქიფანიძეს. ამ სახლში ხან თვითონ თ. ლორთქიფანიძე იდგა, ხან სხვა ვინმე. ვინ არ იცის, რომ ერთის სასწავლებლის მოთავსება ორს შენობაში მოუხერხებელია და მავნებელი: მასწავლებლებს და სასწავლებლის ინსპექტორს წვიმასა და თოვლში უნდა ერბინათ ერთის შენობიდგან მეორეში, რადგან ერთსა და იმავე მასწავლებელს ერთი გაკვეთილი ერთს შენობაში უნდა მიეცა, მეორე-მეორე შენობაში. ამ უხერხულობას ეხლა სასწავლებელი აცდენილია, რადგან მთელი სასწავლებელი ერთს შენობაშია მოთავსებული (სათვალავში თუ არ ჩავაგდებთ პარალელ განყოფილებას, რომელიც წელს მოულოდნელად დაარსდა).

სასწავლებელი იმყოფებოდა რიონის მარჯვენა მხარეს, ეგრედ წოდებულ „სილაზე“, სადაც მეტი სინოტივეა, ვიდრე ლევაშოვის ქუჩაზედ, სადაც ბ ნი ჯაიანის სახლია. დიდი განსხვავებაა ორ-პირის ქუჩის ჰაერსა და ლევაშოვის ქუჩის ჰაერს შორის: უკანასკნელი იმდენად მრთელია, რომ ექიმები ავათმყოფებს ურჩევენ ამ ქუჩაზე ცხოვრობას. ვფიქრობთ, რომ თვითონ თ. ს. ლორთქიფანიძეც, როგორც ექიმი, ამ აზრისა უნდა იყოს. ორპირის ქუჩაზე, სადაც სასწავლებელი იყო, დილიდგან საღამომდე განუწყვეტელი ხმაურობაა ეტლებისა, რაიცა ასე თუ ისე ხელს უშლიდა სწავლის მსვლელობას; ამას გარდა გაზაფხულ-შემოდგომაზე და ხშირად ზამთარშიაც ამ ქუჩაზედ თითქმის ყოველ დღე იყო მოძრაობა ცხენოსანისა და ქვეითის ჯარისა მუსიკით, რის გამოც თითქმის ნახევარი გაკვეთილი იკარგებოდა. ახლა-კი სასწავლებელი იმყოფება მყუდრო და მშვიდობიანს ადგილზე, სადაც ამ გვარ ხმაურობას მოშორებულია. კნ. მიქელაძის სახლის ეზო ისე პატარა არის, რომ ორმოც ყმაწვილს გაუჭირდება თავისუფლად თამაშობა— მაგრამ ამ შენობაში-კი მოთავსებული იყო ორასზე მეტი ყმაწვილი. ჯაიანის სახლის ეზო-კი იმდენად ფართოა, რომ ექვსასზე მეტს მოსწავლეს შეუძლიან თამამად ითამაშოს; ცხადია, ამ გარემოებასაც დიდი მნიშვნელობა აქვს ყმაწვილების და მასწავლებლების ჯანმრთელობაზედ. თ. ს. ლორთქიფანიძის სახლს სრულიად არა ჰქონდა კარიდორი, სადაც მოსწავლეებს გაკვეთილების შემდეგ ავდარში თავი შეეფარებინათ. ყმაწვილები ზამთარსა და სხვა დროს გარეთ უნდა ყოფილიყვნენ. ეხლა ამ ნაკლულევანებას სასწავლებელი აცილებულია, რადგან ორივე სართულის აივნები შუშაბანდით გაკეთდება. სივრცით და სინათლით ეხლანდელი საკლასო ოთახები მეტი და უკეთესი თუ არა, ნაკლები არ არის ძველს შენობასთან შედარებით. თ. ს. ლორთქიფანიძის შენობაში, ქვედა სართულის ოთახებში, მუდამ სინოტივე იყო, რადგან იატაკი თითქმის დედამიწაზედ იყო დაგებული. ჯაიანის შენობაში-კი იატაკი არშინ-ნახევარზედ მაღლაა ნიადაგს მოცილებული და ოთახები სინოტივეს მოკლებულია. ყველა ამ უპირატესობას დაუმატეთ ის გარემოებაც, რომ ჯაიანმა სასწავლებელს თავისი შენობა შვიდას მანეთით ნაკლებ დაუთმო, და ეს ფული ამისთანა ღარიბის სასწავლებლისათვის, როგორიც სათ.-აზ. სკოლაა, ანგარიშში ჩასაგდებია. მაშასადამე, ის ოხუნჯობა ბ-ნ ი—ჩისა, რომ „არ დაიცვეს არც მეცნიერება და არც ყმაწვილების და მასწავლებლების სიმრთელეო“, სრულიად უადგილო და უსაფუძვლოა. ერთად-ერთი სიმართლე ბ-ნ ი—ჩის წერილში ის არის, რომ წელს სასწავლებელში მართლა გვიან დაიწყო სწავლა, და ხუთ-ხუთი გაკვეთილის მაგიერ სამ-სამი გაკვეთილები იყო თითვეულ კლასში ოქტომბრის გასვლამდე. ნუ თუ ეს გარემოება ისეთს უბედურებას შეადგენს, რომ ყვირილი მოვრთოთ, იღუპება სასწავლებელი, არიქა, უშველეთო?! რაიცა შეეხება იმ გარემოებას, რომ ვითომ მოსწავლეების სტოლები დაამოკლესო, ეს ამბავიც გაზვიადებულია და უკუღმართად გადმოცემული. საქმე ის არის, რომ სკოლას თითქმის სულ ორ-საჯდომიანი სტოლები აქვს და ოთხ ხუთიოდე თითო-საჯდომიანიც, განსაკუთრებულ შემთხვევისათვის. მოხდა ისე, რომ ორ-საჯდომიან სტოლის წინ დაიდგა ორი თითო-საჯდომიანი, რომელთაც ზურგის ფიცარი ისე უშნოდ ჰქონდა გვერდზე გამოშვერილი, რომ ბავშვები გამოსვლის დროს ბეჭებს ახლიდნენ ზედ. აი ამ ოთხ-ხუთ სტოლს მოახერხეს ეს მეტი უშნოდ გამოშვერილი ნაწილები და ამით არც სტოლი დავიწროებულა და არც მოსწავლეთათვის საჯდომი სკამი დაპატარავებულა. საკვირველია, ნუ თუ ეს გარემოება ყმაწვილის ჯანმრთელობას დაამახინჯებს და ავნებს?

ჩვენ დარწმუნებული ვართ, ბ ნი ი—ჩი რომ ოდესმე მივიდეს ქუთაისში და თავისის კეთილის თვალით ნახოს ორივე შენობა, ძველიც და ახალიც, სულ სხვას იტყვის.

X.

რუსეთი

უწმ. სინოდთან არსებულ სასწავლებელთა საბჭოს უკანასკნელ ათის წლის განმავლობაში სამრევლო-საეკკლესიო სკოლებისათვის გადაუდვია სულ 7,022,286 ცალი წიგნი 1,062,658 მანეთისა; აქედგან 3,500,000 ცალი წიგნი 537,325 მანეთისა უსასყიდლოდ.

— „Нов. Вр.“ იუწყება, რომ მთავრობას აზრადა აქვს ქარხნების ინსპექტორებად ქალებიც დანიშნოს. ამის შესახებ პროექტი უკვე შემუშავებულ და წარდგენილ იქმნა სადაც ჯერ არს. ამ ინსპექტორმა-ქალებმა თვალ-ყური უნდა ადევნონ იმ ქალებს, რომელნიც ქარხნებში მუშაობენ. აზრადა აქვთ ინსპექტორებად უმთავრესად მკურნალი-ქალები დანიშნონ.

— პეტერბურგში არსდება ესრედ წოდებული „სახალხო უნივერსიტეტი“. წესდება უკვე წარედგინა მთავრობას და ამ დღეებში, გაზ. „Рус. Л.“-ის სიტყვით, დამტკიცებულიც იქმნება. ლექციების კითხვას ამ „უნივერსიტეტში“ დაიწყობენ მომავალის წლის იანვრიდგან. ლექციებს საღამოობით წაიკითხავენ პეტერბურგის უნივერსიტეტის და არტილერიის სასწავლებლის სადგომებში.

— „Berl. Tag.“-ი იუწყება, რომ რუსეთის მთავრობამ გარდასწყვიტა 1904 წლამდე ციმბირის რკინის გზა უეჭველად გაიყვანოს პორტ-არტურამდეო.

უცხოეთი

საფრანგეთი. ფრეისინეს სამხედრო მინისტრად დანიშვნას დიდის აღტაცებით მიეგებება საფრანგეთის ამაირობა. ფრეისინესი დიდი იმედი აქვთ თურმე, რომ საჭირო ცვლილებებს შემოიღებს ჯარშიო, რადგან გამოცდილებით იციან, რა ნიჭის პატრონი კაცია იგი. 1888 წლის აპრილიდგან 1893 წლის იანვრამდე, როცა ის სამხედრო საქმეებს ედგა სათავეში, მრავალი ფრიად საჭირო ცვლილებანი შემოიღო. გაზეთების სიტყვით, კარნოს პრეზიდენტობის დროს, თვით უმაღლესს სამხედრო საბჭოს, რომელიც უფროს გენერლებისაგან შესდგება, ეთხოვა პრეზიდენტისათვის, რომ სამხედრო მინისტრად უთუოდ ფრეისინე დარჩესო. ამტკიცებენ, რომ ეს გარემოება ეხლაც ჰქონდა მხედველობაში ფელიქს ფორს, როცა ფრეისინეს სამხედრო მინისტრობა სთხოვაო.

გაზ. „Matin“-ის თანამშრომელს უკითხავს ფრეისინესთვის—სამოქმედო გეგმა გაქვთ, სამინისტროს რომ ჰკიდებთ ხელსო? ფრეისინეს აი რა უპასუხნია კორესპონდენტისთვის:

აგერ ხუთი თვე გადის, რაც სამხედრო უწყებაში არავითარი ცვლილება არ მომხდარა, თუმცა საჭირო კი იყო ათას გვარ ცვლილების შემოღება. ამის მიზეზი ის იყო, რომ ჟამთა ვითარებისა გამო ასე მოკლე დროს განმავლობაში ზედიზედ დაიჭირეს მინისტრის ადგილი და ისევ თავი დაანებეს: ბილიომ, კავენიაკმა, ცურლინდენმა და შანუანმა. ბოლოს მე მხვდა წილად ისევ მოვბრუნებოდი ამ საქმეს, თუმცა-კი მოხუცებულობისა გამო ჩემთვის დასვენება იყო ეხლა საჭირო. მე იმდენად მიყვარს ჩვენი ჯარი, რომ უარის თქმა ვერ მოვახერხე და საქმეს ისევ ვჰკიდებ ხელს. საჭირო არის რამდენიმე ცვლილება ეხლავე მოხდეს, რომელთა შორის სასახლეშინო ჯარის ახალს წესრიგზედ მოწყობას პირველი ადგილი უჭირავსო.

—

კრიტი. გაზ. „Times“-ის სიტყვით, კრიტის ქრისტიანებს განუცხადებიათ, რომ გვეშინიან, ვაი თუ ოსმალეთის მცირე რაზმი დასტოვონ აქ დიდმა სახელმწიფოებმა და ამიტომ იარაღს არ ავიყრითო. როცა-კი ოსმალეთის დროშას ჩამოიღებენ და ოსმალეთისავე არც ერთი ჯარის კაცი აღარ დარჩება კუნძულზედ, ჩვენ მაშინ ავიყრით იარაღსო.

კრიტის საერობო კრების თავმჯდომარეს სფაკიანაკის პროკლამაცია გამოუცია, რომელშიაც ის ურჩევს ქრისტიანეთ, მოთმინება იქონიეთო, რადგან, დარწმუნებული ვარ, დიდი სახელმწიფონი შეასრულებენ თავიანთ დადგენილებას და კრიტელებს სრულს თავისუფლებას მოგვანიჭებენო. კრიტის ყველა ეკკლესიაში სამადლობელ პარაკლისის გარდახდა სდომებიათ, მაგრამ ეპისკოპოსის განკარგულებით ჯერ არ მომხდარა ეს და სამერმისოდ გადაუდვიათ.

—

ბოლგარია. ოპოზიციის გაზეთებმა ყურადღება მიაქციეს იმ გარემოებას, რომ პარლამენტის გახსნის დროს მთავარმა ფერდინანდმა თავისს სეფე სიტყვაში ხმა არ ამოიღო მის მიერ რუმინიის მეფის ნახვის შესახებ. გაზეთებს აქედგან ათასნაირი დასკვნა გამოჰყავთ. სხვათაშორის იმას ამბობენ, რომ ალბათ ვერ არის კარგი დამოკიდებულება ბოლგარიასა და რუმინიას შორის, თორემ ჩვენი მთავარი სადარბაზოდ რომ ეწვია რუმინიის მეფეს, რატომ ერთი სიტყვით მაინც არ იყო ეს მოხსენებული სეფე სიტყვაშიო. მინისტრ-პრეზიდენტის სტოილოვის გაზეთმა ამის შესახებ თავი ასე იმართლა, რომ მთავრის ფერდინანდის სტუმრობას რუმინიის მეფესთან კერძო პირადი ხასიათი ჰქონდა და არა სახელმწიფო მნიშვნელობა, და რა საჭირო იყო სეფე სიტყვაში იმის მოხსენებაო.

მთავრობის მხრივ ასეთი განცხადება სიმართლეს არ ეთანხმებაო, ამბობს ერთი გაზეთი. პარლამენტის შეკრების წინ, ოთხის კვირით ადრე, მთავარი ფერდინანდი შეეკითხა რუმინიის მეფეს—შემლება გეწვიოთო, თუ არა, წელსვე სამაგიერო დარბაზობა გამიწიოთო. მთავარს ფერდინანდს პასუხი მოუვიდა, რომ ამ წელიწადში რუმინიის მეფე ვერ დასტოვებს ქვეყანასო. ასეთმა პასუხმა ძლიერ გაანაწყენა ბოლგარიის მთავრობა, მით უფრო, რომ რუმინიის მთავრობის მხრივ ამ გვარს საქციელს არავითარი გასამართლებელი საბუთი არა ჰქონია რაო. სწორედ ამ გარემოებამ გამოიწვია,—მთავარ ფერდინანდის მიერ რუმინიის მეფის ნახვის შესახებ ხმა არ ამოეღოთო.

—

ჩინეთი. ჩინელებს ეხლა მოუწადინებიათ თავიანთის ფლოტის აღორძინება. ამას წინად ინგლისის ელჩს უცნობებია ცუნგ-ლი-იამენისათვის, რომ ინგლისის მთავრობა მზად არის იკისროს ჩინეთის ფლოტის საუკეთესოდ მოწყობა და ამ საქმის კარგად მცოდნე კაცებს გამოგზავნის ჩინეთშიო. ინგლისის ელჩის წინადადება არ მიუღია ჩინეთის მთავრობას. ჩინელებს ჩინეთის ფლოტი უნდათ და არა ინგლისისაო, ასე უპასუხნიათ ელჩისათვის.

—

ფილიპის კუნძულები. აგვინალდოს ახალი პროკლამაცია გამოუცია, რომელშიაც ნათქვამია, რომ ჩემი ბრძანება, ამას წინად გამოცემული, საზოგადოდ სრულდებაო; მხოლოდ ზოგიერთები არ დაემორჩილენ იმ ბრძანებასო. აგვინალდო აფრთხილებს ამ უკანასკნელთ, რომ თუ გაჯიბრდით და კიდევ განზედ გადექით, სასტიკად დაისჯებითო.

მეორე პროკლამაციაში აგვინალდო აცხადებს, რომ ესპანელების გარდა ყველა უცხოელს შეუძლიან იარაღი ატაროს ჩვენს ქვეყანაში, მაგრამ იმ პირობით-კი, რომ ციხე-სიმაგრეებს ახლოს არ მიუდგნენო. იმავე ბრძანებით აგრეთვე აკრძალულია სიმაგრეების ფოტოგრაფიულ სურათის გადაღება.

აგვინალდომ ათასნაირი განკარგულება მოახდინა და ქვეყნის მართვა გამგეობას შეუდგა, მაგრამ ამერიკელები სულ სხვა თვალით უყურებენ ფილიპეს კუნძულებს. როგორც გუშინწინდელმა დეპეშამ გვაცნობა, შეერთებულ შტატებს უკვე გარდაუწყვეტია ეს კუნძულები თითონ შეიერთოს და ამის შესახებ ბრძანებაც გაუგზავნა პარიჟის სამშვიდობო კომისიის დელეგატებს ესპანიის დელეგატებისთვის საცნობებლად. ამერიკის ასეთი გარდაწყვეტილება მშვიდობიანად ჩაივლის თუ არა, არავინ იცის. ესპანია მაინცა და მაინც დიდს წინააღმდეგობას ვერ გაუწევს ამერიკას ევროპის რომელიმე დიდმა სახელმწიფომ ანუ იაპონიამ თუ არ გამოიდვა თავი. მაგრამ ეს-კი გადაჭრით შეიძლება ითქვას, რომ თვით ფილიპეს კუნძულების მკვიდრთ ერთობ აღელვებს ეს გარემოება და ადრეც არ დაწყნარდება იქ ატეხილი შფოთი.

ჟურნალ-გაზეთებიდგან

(ამოკრებილი ამბები)

რუსეთის ერთს გაზეთში დაბეჭდილია საყურადღებო ცნობები შესახებ მეტეორებისა. მეტეორები ძლიერ პატარა საგნებია, ჰაერში დაფანტულნი არიან და მზეს უვლიან გარშემო. როდესაც თავისს გზას მოსწყდება და დედამიწაზე დაეშვება, ცეცხლი ეკიდება და სულ ცოტა ხანში დაიწვება ხოლმე. მეტეორის ჩამოვარდნა და დაწვა ჰაერში ყველას უნახავს. მეტეორს რომ დავინახავთ ხოლმე ჩვენ, ასე ვამბობთ—ვარსკვლავი ჩამოვარდაო. გაუნათლებელი ხალხი იმასაც ამბობს—ვიღაცა მოკვდა და ეს იმისი ვარსკვლავი ჩამოვარდა ციდგანაო. ღამე არ გაივლის ხოლმე ისე, რომ მეტეორი არ დაინახოს კაცმა. მეცნიერების მიერ გამოკვლეულია, რომ მეტეორი დედა-მიწისაგან ასე 50—100 ვერსის სივრცეზე გაივლის ხოლმე. მეცნიერი გერშელი ამტკიცებს, რომ თითო მეტეორის სიმძიმე სამს მისხალს არ აღემატებაო, ზოგი-კი—ერთის მისხალის მეათედს ძლივს აიწონსო. მეტეორს, ან როგორც ხალხი ეძახის, ჩამოვარდნილს ვარსკვლავს, არავითარი კვალი არა ჰრჩება და არც ხმა მოისმის. ძლიერ იშვიათად მოხდება ხოლმე შემდეგი: მეტეორი რამდენსამე ნაჭრად გაიფანტება და ცოტა ხნის შემდეგ დამბაჩის ხმა მოისმის.

ხანდახან ცის სივრცეში გამოჩნდება მთვარის ოდენა ბურთი, რომელიც მეტეორივით გაივლის და მთვარესავით გააშუქებს, მაგრამ ეს იშვიათი სანახავია. უფრო იშვიათად მოხდება ხოლმე, რომ ციდგან ქვები ჩამოვარდება. ასეთს ქვებს მეცნირები სახელად უწოდებენ ჰაეროლიტებსა, ურანოლიტებს და მეტეორიტებს.

ბოლიდს ძლიერ იშვიათად ჰნახავს კაცი და ციდგან ჩამოვარდნილს ქვებსა, ანუ ჰაეროლიტებს ხომ უფრო იშვიათად. ხოლო მეტეორების ნახვა თითქმის ყოველ ღამე შეიძლება. მეცნიერთა მიერ მოხდენილმა გამოკვლევამ დაამტკიცა, რომ მთელ დედამიწაზე თითოეულ ადგილას 10 მეტეორი მაინც უნდა გამოჩნდესო.

ისეთი ღამეც გამოერევა ხოლმე, რომ საათში რამდენიმე ასი და ათასი მეტეორიტი გაივლის. ასეთს მოვლენას ხალხი ვარსკვლავების წვიმას ეძახის. კარგად რომ დააკვირდეს კაცი, ჰნახავს, რომ მეტეორიტები სულ ერთის ადგილიდგან იფანტებიან ცის სივრცეში. ვარსკვლავთა მრიცხველებმა ამ გვარ მეტეორიტების წვიმებს სხვა-და-სხვა სახელებიც დაარქვეს: პერსეიდისა, ლეონიდისა და ანდრომეტისა.

ხანდახან ისეთი ღამე გამოერევა ხოლმე, როდესაც უფრო მშვენიერია ცა და კაცსა ჰგონია ათასობით სცვივა ციდგან ვარსკვლავებიო. პერსეიდის მეტეორიტების მოძრაობა თითქმის ყოველ წელიწადს მოხდება

ხოლმე ივლისის დამლევს და უფრო მშვენიერი სანახავია ეს მოვლენა 29—31 ივლისს. ხოლო ლეონიდის მეტეორიტების მოძრაობა არის ხოლმე 33 წელიწადში ერთხელ. ასეთი მოძრაობა მეტეორიტებისა, ანუ ვარსკვლავების წვიმა უნდა მოხდეს 1899 და 1900 წლებში ოქტომბრის დამლევსა და ნოემბრის დასაწყისს.

ანდრო მედიდის ვარსკვლავთა წვიმა მოხდება ხოლმე 13 წელიწადში ერთხელ და უნდა მოხდეს წელს 11 ნოემბერს, თუმცა ძნელია იმის თქმა, რომ სწორედ ამ ღამეს მოხდეს. ამიტომ ვისაც სურვილი აქვს ამ მშვენიერ სანახავით დასტკბეს, 11 ნოემბრის წინა ღამეებსა და შემდეგ ღამეებშიც უნდა იფხიზლოს. სულ რამდენსამე საათს გასტანს ეს სანახავი და ვისაც არ მოუხდება ამ ვარსკვლავთა წვიმის ნახვა, ის 13 წელიწადს უნდა ელოდოს.

ვარსკვლავების წვიმას მეცნიერებმა ყურადღება მიაქციეს 1833 წლიდგან. ვინც ეს წვიმა ჰნახა ამ წელს, ამტკიცებდა, რომ სწორედ ცეცხლის წვიმა იყოვო. მეტეორიტები ათასობით მოძრაობდნენ ცის სივრცეში და ადამიანს ისე ეგონებოდა, რომ მთელი ცა იწვისო. ისეთი საშინელი სანახაობა იყო თურმე, რომ ხალხი შიშით ელოდა მეორედ მოსვლას.

ასეთივე მოვლენა მოხდა 1872 წელსაც, თუმცა ისე ძლიერი არ იყო, როგორც 1833 წელს.

ევროპაში ეს წვიმა დაიწყო 1872 წელი 15 ნოემბერს. მეცნიერი სეკკი სწერს: „ჩვენის თვალით ვნახეთ ეს წვიმა, რომელიც დაიწყო საღამოს $7\frac{1}{2}$ საათზე და ღამის პირველ საათამდე გასტანა. ჩვენ ვნახეთ მხოლოდ, რომ 1842 ვარსკვლავი ჩამოვარდა. მთელი ცა ცეცხლივით ანათებდა. სწორედ რომ ნამდვილი წვიმა იყო ვარსკვლავებისა.

ასეთივე მოვლენა მოხდა 1885 წელს, 15 ნოემბერს და აგრეთვე 1892 წელს, მაგრამ 15 ნოემბერს-კი არა, როდესაც უნდა მომხდარიყო, არამედ 11 ნოემბერს.

მაგრამ, ვისაც უნდა ამ მშვენიერის სანახავის ნახვა, უნდა იდარაჯოს და იფხიზლოს ყოველ ღამე 9 ნოემბრიდგან დაწყობილი 13 ნოემბრამდე, ან უფრო დილხანს.

მოსკოვის ობსერვატორიის ასისტენტი ს. ბლუკო სწერს, რომ ეს სანახავი უფრო უკეთესი იქმნებაო რუსეთის სამხრეთ გუბერნიებში.

გამოსადეგი ცნობა

თეთრი, წამალ წაუსმელი იატაკი ფიცრისა შესაძლოა გაალამაზოს და გააბზინაოს კაცმა ამ სახით: აიღეთ სამი ჭიქა სელის ზეთი, კარგად გაათბეთ ისე-კი, რომ არ აადუღოთ და ამას ცოტ-ცოტად უმატეთ ნახევარ ჭიქა ტერპენტინის ზეთი (терпентинное масло, იკითხეთ აფთიაქში), შალის მზვარი აიღეთ და ეს წამალი, ჯერ კიდევ თბილ-თბილი, კარგად წაუსვით იატაკსა. სამ-ოთხ დღეს შემდეგ იატაკი ბრწყინვას და ბზინვას დაიწყებს.

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან).

4 ნოემბერი

პეტერბურგი. შინაგან საქმეთა მინისტრმა დაადგინა: აკრძალულ იქმნას ცალკე ნომრებით გაყიდვა გაზეთის „ნოვოე ვრემიასი“.

დიდი მთავარი მიხეილ ნიკოლოოზის ძე ყირიმიდგან პეტერბურგში მობძანდა.

ნიუ-იორკი. ზღვათა მინისტრმა ლონგმა ბძანა, ვიდრე ესპანია გადასწყვეტს ფილიპეს კუნძულების შესახებ საქმეს, საომრად მოამზადოს 4 სამხედრო გემი და რიოში დასტოვოს სამხედრო გემები „ორეგონი“ და „იოვი“.

ჟენევა. ლუკენიმ თხოვნა შეიტანა, ჩემი საქმე ხელმეორედ გაარჩიეთო.

ვენა. საბერძნეთის ბატონიშვილი გიორგი მობძანდა.

პარიჟი. სენატი. კონსტონმა წინადადება შეიტანა—სამხედრო სამართალში მიცემულთ ნება მიეცეთ ისარგებლონ 1897 წლის კანონით, ე. ი. გამოძიებას დაესწრნენ ხოლმე ბრალდებულთა დამცველნი. კონსტონი თხოულობს, ეხლავე გადასწყდეს ეს საქმეო. ლებრეა თანხმაა ამ აზრისა და თან დასძენს, რომ მთავრობა ეთანხმება ამ წინადადებას. პალატა დასთანხმდა, რომ ეს საქმე დაუყოვნებლივ იქმნას განხილულიო.

პალატა. ბუაიემ ისეთივე წინადადება წარუდგინა პალატას, როგორც კონსტონმა. ბუაიემ სთქვა, სასურველია, რომ ჩემი წინადადება შეწყნარებულ იქმნას შესახებ პიკარის საქმისა, რომელიც დევნილ იქმნა იმ საქმეთათვის, რომელნიც არ გამართლდნენ იმის დატუსაღების შემდეგ. (დაწუნების ხმა ისმის შუაგულ ადგილიდგანა და მარჯვნივ). ბუაიე ამტკიცებს, ეს საქმე დაუყოვნებლივ უნდა იყოს განხილულიო.

ფრეისინე უპასუხებს, რომ პარიჟის გუბერნატორი ჰმოქმედობს პიკარის შესახებ, თანახმად იმ კანონისა, რომელიც უკრძალავს ბრალდებულს ვექილთან ყოველსავე მოლაპარაკებას. ფრეისინე არ ეთანხმება კანონის ისეთს სისასტიკეს და იწყნარებს ბუაიეს წინადადებას, ხოლო არ ეთანხმება მის მიერ წარმოთქმულ საბუთებს. (ტაშის ცემა). პალატამ გადასწყვიტა, ეს საგანი დაუყოვნებლივ იქმნეს განხილულიო.

პარიჟი. საკასაციო სასამართლომ გადასწყვიტა—დრეიფუსს აცნობონ რაც შეიძლება მალე, რომ იმის საქმის გამოძიებას შეუდგნენ.

წერილები რედაქციის მიმართ

კიევის ქართველ სტუდენტების მონდობილებით უგულითადესს მადლობას ვუცხადებ ბ-ნთ თ. ჟორდანიას, თავართქილაძეს, ლოლობერიძეს და მღვდელს მაღალდაძეს, რომელთაც ჩვენს ბიბლიოთეკას შემოსწირეს სხვა და სხვა შინაარსის წიგნები.

კიევის ქართველ სტუდენტების მონდობილებით სტუდენტი ნათაძე

открыта подписка на 1899 годъ

на ежемѣсячный литературно-историческій журналъ

„ВѢСТНИКЪ ИНОСТРАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ“

Въ 1899 году „ВѢСТНИКЪ ИНОСТРАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ“ будетъ попрежнему неуклонно преслѣдовать поставленную при его основаніи главную задачу—давать **общедоступное, разнообразное, литературно-художественное чтеніе**, знакомя въ хорошихъ переводахъ съ лучшими, какъ новѣйшими, такъ и классическими произведеніями всѣхъ выдающихся иностранныхъ изящныхъ литературъ. Вмѣстѣ съ тѣмъ, какъ въ отдѣльныхъ статьяхъ, такъ и въ болѣе краткихъ очеркахъ и замѣткахъ, въ „заграничной хроникѣ“, состоящей изъ отдѣловъ: 1) Общественная жизнь, 2) Историческія новости, 3) Изъ области науки, 4) Литература и печать, 5) Искусство—театръ, музыка, живопись, и пр. и 6) Смѣсь,—„ВѢСТНИКЪ“, внимательно слѣдя за иностранною жизнью во всѣхъ ея характерныхъ проявленіяхъ, будетъ сообщать **обо всемъ новомъ, выдающемся, интересномъ въ заграничной общественной жизни, наукѣ, литературѣ и искусствѣ.**

Намѣреваясь дать своимъ подписчикамъ въ видѣ безплатныхъ приложеній, въ теченіе нѣсколькихъ лѣтъ, **серію произведеній классическихъ писателей, иллюстрированныхъ лучшими иностранными художниками**, редакція „Вѣстника Иностранной Литературы“ и въ будущемъ году разошлетъ своимъ подписчикамъ при январьской книгѣ

БЕЗПЛАТНОЕ ОТДѢЛЬНОЕ ПРИЛОЖЕНІЕ

первое на русскомъ языкѣ

иллюстрированное собраніе сочиненій

МОЛЬЕРА

съ біографіей, портретами знаменитаго писателя, его жены и дочери, множествомъ копій съ наилучшихъ гравюръ и примѣчаніями.

въ это изданіе войдутъ слѣдующія 19 пьесъ мольера:

1) Взбалмошный, 2) Любовная досада, 3) Жеманницы, 4) Сганарелль или Мнимый рогоносецъ, 5) Школа мужей, 6) Школа женъ, 7) Бракъ по неволѣ, 8) Дон-Жуанъ, 9) Мизантропъ, 10) Докторъ по неволѣ. 11) Тартюфъ, 12) Амфитріонъ, 13) Жоржъ Данденъ, 14) Скупой, 15) Господинъ де-Пурсоньякъ, 16) Мѣщанинъ во дворянствѣ, 17) Продѣлки Скапена, 18) Ученыя женщины и 19) Мнимый больной.

Остальныя пьесы, имѣющія въ настоящее время болѣе историко-литературное значеніе, чемъ художественное, будутъ помыщены въ пересказѣ. Каждая изъ пьесъ будетъ иллюстрирована нѣсколькими копіями съ гравюръ-офортовъ двухъ наиболѣе замѣчательныхъ иллюстраторовъ Мольера—Эдмонда Гедуэна, получившаго во французскомъ „Салонѣ“ 1888 году высшую награду за „Illustrations pour le théatre de Molière, и Луи Лелуа. Оба художника-иллюстратора соперничаютъ другъ съ другомъ въ изяществѣ и тонкости исполненія, въ умѣніи выбрать для иллюстраціи характерную, интересную сцену, въ вѣрности пониманія и искусствѣ воплощенія Мольеровскихъ типовъ, въ глубокомъ знаніи внѣшней культуры XVII вѣка. Кромѣ того, будутъ воспроизведены гравюры и другихъ французскихъ иллюстраторовъ Мольера.

Собраніе сочиненій **МОЛЬЕРА** составитъ большой **иллюстрированный томъ** (около 640 стр.)

Въ январьской и послѣдующихъ книгахъ „Вѣстника“ будутъ помѣщены какъ **крупнѣйшія новости**, такъ, и появившіяся въ послѣдніе годы, но еще неизвѣстныя русскимъ читателямъ,

ТАЛАНТЛИВѢЙШІЯ ПРОИЗВЕДЕНІЯ

французской, нѣмецкой, англійской, италіанской, испанской, польской, датской, шведской и голландской литературъ.

Кромѣ того, съ особою нумераціею страницъ, въ приложеніи къ „Вѣстнику“ появятся ВПЕРВЫЕ НА РУССКОМЪ ЯЗЫКѢ лучшія новеллы изъ **„ГЕПТАМЕРОНА“** французской принцессы **Маргариты Наваррской** съ иллюстраціями (копіями съ гравюръ) и въ извлеченіи

МЕМУАРЫ ЗНАМЕНИТЫХЪ АВАНТЮРИСТОВЪ XVIII ВѢКА.

„ГЕПТАМЕРОНЪ“—это сборникъ новеллъ, написанныхъ въ духѣ Боккачіо, поэтичныхъ и соединяющихъ занимательность сюжетовъ съ поучительностью и остроуміемъ. Изъ французскихъ подражателей Боккачіо Маргарита Наваррская—наиболѣе извѣстная и талантливая.

„МЕМУАРЫ ЗНАМЕНИТЫХЪ АВАНТЮРИСТОВЪ“, заключая въ себѣ множество цѣнныхъ культурно-историческихъ данныхъ и, давая рѣзко очерченные портреты личностей, имѣвшихъ значеніе въ политикѣ, читаются, какъ увлекательный романъ, полный удивительныхъ необычайныхъ приключеній.

подписная цѣна на 1899 годъ

съ доставкою и пересылкою **5** р | безъ доставки и пересылки **4** р. **50** к. | За Собр. соч. „мольера“ въ изящн. перепл. приплачивается 50 к.

гг. служащіе въ казенныхъ и частныхъ учрежденіяхъ пользуются разсрочкою, за поручительствомъ гг. казначеевъ и лицъ, завѣдующихъ подпиской.

Подписка принимается: въ **С.-Петербургѣ**—въ Конторѣ Редакціи, ГОСТИНЫЙ ДВОРЪ, Зеркальная линія, № 63. магазинъ ПАНТЕЛЕЕВА (прот. Пажескаго Корп.), въ **Москвѣ**—въ Конторѣ Н. Н. ПЕЧКОВСКОЙ, Петровскія линіи, **а гг. иногородніе благоволятъ адресоваться** въ редакцію, СПБ., Верейская ул., д. № 16, собств.

Издатель **Г. Ѳ. Пантелеевъ** Редакторъ **С. С. Трубачевъ**

ПОСТУПИЛЪ ВЪ ОТДѢЛЬНУЮ ПРОДАЖУ

„ДЕКАМЕРОНЪ“ джіованни боккачіо

Цѣна безъ переплета 2 р., въ изящномъ переплетѣ 2 р. 50 к., пересылка 50 к.

изящные коленкоровые переплеты для иллюстрированнаго изданія Джіованни Боккачіо **„ДЕКАМЕРОНЪ“**

Цѣна 50 коп., на пересылку прилагать за 1 фунтъ по разстоянію.

открыта подписка на новые 60 томовъ

собранія сочиненій

ИЗБРАННЫХЪ ИНОСТРАННЫХЪ ПИСАТЕЛЕЙ

Собраніе сочиненій избранныхъ иностранныхъ писателей“ будетъ выходить съ 15 Декабря 1898 г. по 5 томовъ въ мѣсяцъ.

Изъ этихъ 60 томовъ 12 составятъ собраніе лучшихъ романовъ **Виктора Гюго**, а 48—дополненіе къ прежней серіи 144 томовъ: въ нихъ будутъ помѣщены произведенія 10 ти нижепоименованныхъ авторовъ, не вошедшія въ 144 тома.

12 томовъ романовъ ВИКТОРА ГЮГО

(„Соборъ Парижской Богоматери“, Послѣдній день приговореннаго къ смертной казни“, „Исторія одного преступленія“, „Труженики моря“, „Человѣкъ, который смѣется“, „Девяносто третій годъ“ и „Отверженные“).

Эмиля Зола	— 5	томовъ романовъ, повѣстей, разсказовъ и очерковъ.	**48 томовъ произведеній, не вошедшихъ въ 144 тома.**
О. Бользака	— 8	томовъ романовъ.	
ЖорЖъ Занда	— 3	тома романовъ, повѣстей и разсказовъ.	
Ч. Диккенса	— 7	томовъ романовъ, очерковъ и разсказовъ.	
Вальт. Скотта	— 6	томовъ историческихъ романовъ.	
Бретъ-Гарта	— 3	тома повѣстей и разсказовъ.	
Марка Твена	— 3	тома повѣстей и разсказовъ.	
Шпильгагена	— 7	томовъ романовъ и повѣстей.	
Т. Гопфмана	— 2	тома сочиненій.	
Георга Эберса	— 4	тома историческихъ романовъ.	

ЦѢНА ТОЛЬКО ПО ПОДПИСКѢ:

ЗА 60 ТОМОВЪ безъ доставки **15** р. съ доставкою въ С.-Петербургѣ и съ пересылкою въ другіе города **20** р

собраніе романовы Виктора Гюго появится впервые въ такомъ общедоступномъ изданіи.

разсрочка допускается на слѣдующихъ основаніяхъ:

Подписчикамъ безъ доставки: при подпискѣ вносится въ задатокъ 3 руб., къ 15 Декабря 1898 г. вносится вторично 3 руб., а затѣмъ по 3 руб. къ 15 Марта, къ 15 Іюня и къ 15 Сентября 1899 г. Подписчикамъ съ доставкою: при подпискѣ вносится въ задатокъ 4 руб., къ 15 Декабря 1898 г. вносится вторично 4 р., а затѣмъ по 4 р. к. 15 Марта, къ 15 Іюня и къ 15 Сентября 1899 г. Подписка принимается: въ С.-Петербургѣ—въ Конторѣ журнала, Гостиный дв., Зеркальная л., № 63, магазинъ Пантелеева; въ Москвѣ—въ Конторѣ Н. Н. Печковской, Петровской линіи, а гг. иногородніе благоволятъ адресоваться въ Редакцію, С.-Петербургъ, Верейская ул., № 16, собст.

Издатель **Г. Ѳ. Пантелеевъ**. Редакторъ **С. С. Трубачевъ**.

открыта подписка

НА 72 КОЛЕНКОРОВЫЯ ТИСНЕННЫЯ ЗОЛОТОМЪ КРЫШКИ

для переплетовъ 144 томовъ.

Цѣна за 72 крышки 14 р. 40 к. безъ пересылки.

За пересылку по почтѣ за 22 фунта, по разстоянію; до станцій желѣзныхъ дорогъ, багажемъ, безъ различія разстоянія, 1 р.—Наложеннымъ платежомъ не высылаются.—Адресоваться: въ Редакцію „Вѣстника Иностранной Литературы“, СПБ., Верейская, 16.

(6—უ.—2)

Дозволено цензурою, Тифлисъ 4 го Ноября 1898 г

სტამბა მ. შარაძისა და ამხანაგობისა.

რედაქტორ-გამომცემელი ილია ჭავჭავაძე